

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ НА ФОНІ ПАНДЕМІЇ COVID-19

В умовах будь-якої кризи кількість порушень прав людини збільшується, особливо, якщо вони пов'язані із можливістю отримання прибутку. Торгівля людьми є третім за рівнем прибутку кримінальним бізнесом у світі, поступаючись лише торгівлі зброєю та наркотиками [1]. Проблема торгівлі людьми актуалізується збільшеним попитом у зв'язку з пандемією COVID-19 та введенням карантинних заходів у світі.

Відповідно до Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 року торгівля людьми означає найм, перевезення, передачу, приховування або одержання осіб шляхом погрози або застосування сили чи інших форм примусу, насильницького викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або безпорадним станом або наданням чи отриманням плати чи вигоди для досягнення згоди особи, яка має владу над іншою, для експлуатації. Експлуатація включає в себе, принаймні, експлуатацію проституції інших осіб чи інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю чи послуги, рабство чи подібну до рабства практику, поневолення або вилучення органів [2]. Відтак, торгівля людьми не обмежується просто «продажем» особи, вона має різні форми, які з часом змінюються та вдосконалюються.

З початку введення карантинних обмежень число випадків торгівлі людьми збільшилось в декілька разів. Так, наприклад, доказом цьому є дані Міжнародної організації з міграції, відповідно до яких за перші шість місяців 2020 року число жителів України, які стали жертвами торговців людьми, досягло 800 людей – це на 40 відсотків більше, ніж за такий самий період в минулому році [3].

Основною причиною такого стрімкого розвитку торгівлі людьми вважають економічний спад в багатьох країнах на фоні пандемії COVID-19. Зокрема, через карантинні заходи, що були введенні більшістю держав, велика кількість людей залишилась без роботи та джерела доходу. Згідно з доповіддю Томоя Обоката, Спеціального доповідача з питань сучасних форм

рабства, на зустрічі учасників 45 сесії Ради з прав людини – в першому кварталі 2020 року число безробітних досягло позначки в 135 мільйонів людей, а в другому кварталі цей показник збільшився до 305 мільйонів. При цьому, як зазначається в доповіді, лише 20 відсотків із них отримують соціальну допомогу у зв'язку з безробіттям [4]. Тобто, всі інші безробітні залишилися без будь-якого доходу. В такі часи зловмисники користуються вразливим становищем людей і, як наслідок, особи погоджуються на будь-якого виду роботу і нерідко стають жертвами торгівлі людей, зокрема трудової експлуатації.

Слід звернути увагу, що пандемія значно вплинула не тільки на дорослих, а і на дітей, особливо із бідних сімей. Через заходи боротьби з пандемією уряди багатьох країн світу закривають школи, які нерідко для таких дітей є місцем притулку. Тому багато дітей опинилися на вулиці в пошуках їжі і грошей, чим власне і користуються торговці людьми. Наприклад, у Великобританії, злочинці стали полювати на дітей із бідних сімей для використання їх як кур'єрів для наркотиків [4].

Потрібно також зазначити, що зменшилися можливості у жертв торгівлі людьми отримати допомогу та належний захист. По-перше, через закриття кордонів у деяких країнах, особи, які втекли від насильницького утримання, не можуть повернутися додому. По-друге, в умовах пандемії судові провадження затягуються, у потерпілих зменшується можливість отримати соціальну підтримку і захист, на яку вони розраховують.

Отже, під час пандемії COVID-19 число потерпілих від різних форм торгівлі людьми збільшилось. Для недопущення подальшого збільшення кількості випадків торгівлі людьми держави якнайшвидше повинні спрямувати зусилля на попередження таких правопорушень, а також забезпечити найбільш вразливі верстви населення шляхом надання їм фінансової та соціальної підтримки.

Джерела:

1. Торговля людьми. *Вікіпедія*: веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Торговля_людьми.
2. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 25.05.2005 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_858.

3. У Всесвітній день протидії торгівлі людьми МОМ повідомляє про сумний рекорд в Україні. *Міжнародна організація праці*: веб-сайт. 2020. URL: <https://iom.org.ua/ua/u-vsesvitniy-den-protydiyi-torgivli-lyudmy-mom-povidomlyaye-pro-sumnyy-rekord-v-ukrayini>.
4. Пандемия COVID-19 приведет к росту числа жертв современных форм рабства. 2020. URL: <https://news.un.org/ru/story/2020/09/1385872>.

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Белогубова О. О.